

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	1/8

Ders Kodu	Ders Adı	Zorunlu (Z) / Seçmeli (S)	Yıl	Yarı Yıl	Anabilim Dalı
SEC477	Fârâbî ve İbn Sînâ	S	2025-2026	GÜZ	İslam Felsefesi
Haftalık Ders Saati, Kredi, AKTS		Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
		2	0	2	2

GENEL BİLGİLER

Dersin Amacı

Fârâbî'nin siyaset felsefesinin temel sorunlarını ve kavramlarını ele almak.
İbn Sînâ felsefesini temel problemler üzerinden ele almak.

Dersin İçeriği

Bu ders Meşşailiğin en önemli iki filozofunu, Fârâbî ve İbn Sînâ'yı konu edinir ve detaylı bir şekilde inceler. Bu iki filozofun bilgi teorisi, mantığı, metafiziği, peygamberlik ve vahiy anlayışı siyaset ve ahlak felsefeleri dersin ana konularıdır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

- 1) Fârâbî, İdeal Devlet (El-Medinetü'l-fadila), çev: Ahmet Arslan, Divan Kitap Yayınları, 2009.
- 2) İbn Sînâ, Kitabü'n-Necât, neşr: Macid Fahri, Beyrut 1985.
- 3) Fârâbî. *Fârâbî'nin İki Eseri: Siyaset Felsefesine Dair Görüşler ve Mutluluk Yoluna Yönelme*. çev. Hanifi Özcan. İstanbul: İFAV Yayınları, 3. Basım, 2017.
- 4) Fârâbî. *Es-siyâsetü'l-medeniyye veya Mebâdîü'l-mevcûdât*. Çev: M. S. Aydın, Abdulkadir Şener, M. Rami Ayas, İstanbul: Büyüyenay, 2017.
- 5) Fârâbî. *Fârâbî'nin Üç Eseri: Mutluluğu Kazanma, Eflatun Felsefesi ve Aristo Felsefesi*. çev. Hüseyin Atay. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001
- 6) Fârâbî, "Fusûlül-medenî". çev. Hanifi Özcan. *Fârâbî'nin İki Eseri*. İstanbul: İFAV Yayınları, 2017.
- 7) İbn Sînâ. İşaretler ve Tembihler. Çev. Ali Durusoy, Muhittin Macit, Ekrem Demirli. İstanbul: Litera, 2005.
- 8) İbn Sînâ. Şifa, Metafizik I. çev. Ekrem Demirli, Ömer Türker. İstanbul: Litera, 2004.
- 9) İbn Sînâ. Şifa, Metafizik II. çev. Ekrem Demirli, Ömer Türker. İstanbul: Litera, 2005.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	2/8

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım, Soru-Cevap, Tartışma.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Derse hazırlıklı gelmesi önerilir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı / Yardımcıları

Ders Yürütücüsü: Prof. Dr. Mustafa YILDIZ

Dersin Verilişi

Dersler yüz yüze eğitim formatında işlenmektedir.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	3/8

Hafta	Konu
1. Hafta	Farabî felsefesinin genel yapısı.
2. Hafta	Fârâbî'nin öncüsü olarak Platon ve Aristoteles.
3. Hafta	Fârâbî: ontolojiden siyaset felsefesine
4. Hafta	Fârâbî:Din-Siyaset İlişkileri Üzerine
5. Hafta	Fârâbî'nin Erdemli Şehri: Erdemli ve Erdemsiz Toplamlar
6. Hafta	Fârâbî'nin Erdemli Şehri: Mutluluk
7. Hafta	Fârâbî'nin Erdemli Şehri: Yönetici, Filozof ve Peygamber
Ara Sınav	
8. Hafta	Kitabü'n-Necat: Mantık
9. Hafta	Kitabü'n-Necat: Mantık
10. Hafta	Kitabü'n-Necat: Doğa Bilimleri
11. Hafta	Kitabü'n-Necat: Doğa Bilimleri
12. Hafta	Kitabü'n-Necat: Metafizik
13. Hafta	Kitabü'n-Necat: Metafizik
14. Hafta	Kitabü'n-Necat: Metafizik
Final Sınavı + Bütünleme Sınavı	

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	4/8

DEĞERLENDİRME		
Etkinlik	Adet	Ağırlık (%)
Vize	1	40
Final	1	60
Diğer (Ödev, Sunum, Sözlü, Derse Katılım, Grup Çalışması, vb.)	-	-
Toplam		%100

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ)	
ÖÇ 1	İslam siyaset düşüncesinin temel kavramlarını ayırt etme.
ÖÇ 2	Felsefe-din ilişkileri sorununu siyasal bir sorun olarak tartışabilmek.
ÖÇ 3	Fârâbî'nin siyaset felsefesinin temel sorunlarını ve kavramlarını kavrayabilmek.
ÖÇ 4	İbn Sînâ mantığı, fiziği ve metafiziği hakkında değerlendirmeler yapar.
ÖÇ 5	İslam ve Batı düşüncesindeki İbn Sînâ etkisini analiz eder.
ÖÇ 6	Antik Yunan ve İslam metafizik düşünceleri arası etkileşimin mahiyetini kavrar.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	5/8

	PÖ Ç 1	PÖ Ç 2	PÖ Ç 3	PÖ Ç 4	PÖ Ç 5	PÖ Ç 6	PÖ Ç 7	PÖ Ç 8	PÖ Ç 9	PÖ Ç 10	PÖ Ç 11	PÖ Ç 12	PÖ Ç 13	PÖ Ç 14	PÖ Ç 15
ÖÇ 1	5	4	5	3	5	5	5	3	3	3	4	5	5	5	4
ÖÇ 2	5	4	5	3	5	5	5	3	3	3	4	5	5	5	4
ÖÇ 3	5	4	5	3	5	5	5	3	3	3	4	5	5	5	4
ÖÇ 4	5	4	5	3	5	5	5	3	3	3	4	5	5	5	4
ÖÇ 5	5	4	5	3	5	5	5	3	3	3	4	5	5	5	4
ÖÇ 6	5	4	5	3	5	5	5	3	3	3	4	5	5	5	4
0 - Katkı Yok			1 - ÇokDüşükDüze ydeKatkı			2 - DüşükDüzeyde Katkı			3 - Orta DüzeydeKatkı			4 - Yüksek DüzeydeKatkı			5 - Çok Yüksek DüzeydeKatkı

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	6/8

DERS-PROGRAM EĞİTİM AMACI (PEA) İLİŞKİSİ

PEA 1. İlahiyat alanında lisans ve lisansüstü eğitiminin niteliğini geliştirmek.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 2. Bilimsel bilgi üretmek.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 3. Fakültemizin iç ve dış paydaş memnuniyetini artırmak.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 4. Sosyal sorumluluk projeleriyle toplumun bilgi düzeyine katkı sağlamak.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 5. İhtiyaç ve talebe göre başta Diyanet İşleri Başkanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere tüm kamusal veya özel kurum ve kuruluşlarla ilişkileri geliştirmek.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 6. Çeşitli ulusal ve uluslararası akademik etkinlikler yoluyla bireysel, toplumsal ve evrensel insani değerlere katkı sunmak.	Evet ☒ Hayır ☐

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	7/8
DERS-PROGRAM ÖĞRENİM ÇIKTISI (PÖÇ) İLİŞKİSİ			
PÖÇ 1. İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 2. Alanıyla ilgili öğretim programları, öğretim strateji, yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme bilgisine sahiptir.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 3. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 4. İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 5. Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 6. Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 7. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 8. Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 9. Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 10. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 11. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 12. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 13. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 14. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.		Evet ☒ Hayır ☐	
PÖÇ 15. Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur.		Evet ☒ Hayır ☐	

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-206 AKADEMİK YILI GÜZ DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ BÖLÜMÜ FÂRÂBÎ VE İBN SİNÂ DERSİ DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	10.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	8/8

DERS-PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜT (PÖÖ) İLİŞKİSİ

PÖÖ 1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma	Evet ☐ Hayır ☒
PÖÖ 5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma	Evet ☒ Hayır ☐